

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΣΟΣ

Δ/νσις: Ίωάννου Γενναδίου 14 - 115 21, Αθήναι
Τηλ. 210-7272.204, Fax 210-7272.210, e-mail: contact@ecclesia.gr

Πρωτ. 4009

Αριθμ.

ληνησι της 25η Αύγούστου 2022

Διεκπ. 1587

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 3063

Πρός
τό Χριστεπώνυμο Πλήρωμα
της Εκκλησίας της Ελλάδος

Θέμα: «Συμπλήρωση έκατό έτων άπό τή Μικρασιατική
Καταστροφή»

«Γίνου πιστός ἄχρι θανάτου
καὶ δώσω σοι τὸν στέφανον τῆς ζωῆς»
(Αποκάλυψις Ιωάννου, Β' 10)

Τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά,

Τήν Κυριακή πρό τῆς Υψώσεως τοῦ Τιμίου καὶ Ζωοποιοῦ Σταυροῦ καὶ μέσα στό σταυραναστάσιμο κλῖμα αὐτῆς, ἡ Εκκλησία της Ελλάδος ἔχει όρίσει νά τιμῶνται οἱ Ἅγιοι μάρτυρες ἱεράρχες καὶ λοιποί κληρικοί, οἱ ὅποιοι βρῆκαν μαρτυρικό θάνατο στή Μικρά Ασία καὶ στόν Πόντο κατά τή διάρκεια τοῦ διωγμοῦ τῶν Ελλήνων κατοίκων. Η ἀπόδοση τῆς ὁφειλομένης τιμῆς στή μνήμη τους ἐφέτος συμπίπτει μάλιστα μέ τή συμπλήρωση έκατό έτων άπό τή Μικρασιατική Καταστροφή τοῦ 1922. Γίνεται, ἐπομένως, γιά ὅλους μας ἡ ἡμέρα αὐτή ἀφορμή περισυλλογῆς, στοχασμοῦ καὶ δημιουργικοῦ προβληματισμοῦ, καθώς καλούμαστε νά διδα-

χθοῦμε ἀπό τή γενναία στάση τῶν Ἅγίων ἐθνοϊερομαρτύρων, νά ἀναδείξουμε τόν Ἐλληνορθόδοξο Πολιτισμό τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, τοῦ Πόντου καί τῆς Ἀνατολικῆς Θράκης καί νά θαυμάσουμε τή θέληση γιά πρόοδο καί ἀναδημιουργία, τήν όποια ἐπέδειξαν οἱ πρόσφυγες τοῦ 1922-1924 μέ τόν ἔρχομό τους στήν κυρίως Ἐλλάδα.

Τιμοῦμε σήμερα κατά πρώτον τόν Ἅγιο ἐθνοϊερομάρτυρα Χρυσόστομο Σμύρνης, ὁ όποιος ὑπηρέτησε μέ ἀφοσίωση καί αὐταπάρνηση τήν Ἐκκλησία καί τό Γένος, ἀρχικά ώς Μητροπολίτης Δράμας καί Ζιχνῶν καί ὑστερα ώς Μητροπολίτης Σμύρνης. Συχνά τοῦ προτάθηκε νά διαφύγει, ἀλλά ἡ σταθερή ἀπάντησή του ἦταν: «ἡ θέση μου εἶναι κοντά στό ποίμνιό μου». Παρέμεινε ἔτσι μέχρι τέλους στόν τόπο τοῦ καθήκοντος καί τοῦ μαρτυρίου γιά νά στηρίζει τό ποίμνιό του, φανείς «πιστός ἄχρι θανάτου», ὅπως συμβουλεύει ὁ Θεός τόν ἄγγελο (ἐπίσκοπο) τῆς Ἐκκλησίας τῆς Σμύρνης στήν Ἀποκάλυψη τοῦ Ἰωάννου (Β' 10). Τελικῶς κατακρεουργήθηκε ἀπό τόν μαινόμενο τουρκικό ὄχλο καί τό πάντιμο λείψανό του δέν βρέθηκε ποτέ.

Ἐπίσης, τιμοῦμε τίς ἀγιασμένες καί μαρτυρικές μορφές τῶν Μητροπολιτῶν Ἰκονίου Προκοπίου, Μοσχονησίων Ἀμβροσίου καί Κυδωνιῶν Γρηγορίου. Τιμοῦμε σήμερα τούς Ἅγιους ἐθνοϊερομάρτυρες τοῦ Ποντιακοῦ Ἅγώνα, ὅπως τόν Ἐπίσκοπο Ζήλων Εύθυμιο καί τόν Ἀρχιμανδρίτη Πλάτωνα Ἀιβαζίδη. Τιμοῦμε τόν Ἀρχιμανδρίτη Ἰάκωβο Ἀρχαντζικάκη, τόν όποιον πετάλωσαν καί σταύρωσαν οἱ διώκτες του στόν Βουτζᾶ, προάστειο τῆς Σμύρνης. Πεντακόσιοι καί πλέον Ἐλληνες Ὁρθόδοξοι κληρικοί μαρτύρησαν γιά τήν Πίστη καί τήν Πατρίδα στήν αίματοβαμμένη γῆ τῆς Μικρασίας καί τοῦ Πόντου.

Συγχρόνως, ἀναδεικνύουμε καί προβάλλουμε τήν ιστορική μνήμη καί τήν ἀλήθεια, ἡ όποια ἐλευθερώνει. Γιά νά γνωρίζουν οἱ νεώτερες γενιές ὅτι ἐπί πολλούς αἰώνες ἡ εύρυτερη Μικρά Ἀσία, ἀπό τό Αίγαιο ἔως τόν Εύφρατη καί ἀπό τόν Εὔζεινο Πόντο μέχρι τή θάλασσα τῆς Κιλικίας, ὑπήρξε λίκνο Ἐλληνικοῦ Πολιτισμοῦ καί Ὁρθόδοξης Χριστιανικῆς Παραδόσεως. Μνημονεύουμε

ένδεικτικῶς τούς ἀρχαίους "Ιωνες φιλοσόφους, τίς περιοδεῖες τοῦ Ἀποστόλου Παύλου στή Μικρά Ασία, τίς Οἰκουμενικές Συνόδους, τούς Ἅγιους πού ἔζησαν, δίδαξαν ἢ καί μαρτύρησαν ἐκεῖ, τούς Καππαδόκες Πατέρες, τίς Αὐτοκρατορίες τῆς Νίκαιας καί τῆς Τραπεζούντας, τά ἑλληνικά σχολεῖα τοῦ 18^{ου} καί 19^{ου} αἰώνα στή Σμύρνη καί σέ ἄλλες πόλεις.

Συγκλονίζει ἀσφαλῶς ἡ Γενοκτονία τοῦ Ἐλληνισμοῦ τῆς Ἀνατολῆς, ἡ ὅποια ἀρχισε τό 1914 καί ὅλοκληρώθηκε τό 1923. Δέν ἦταν μία ἀπάντηση τῶν Τούρκων στήν ἀποβίβαση τοῦ Ἐλληνικοῦ Στρατοῦ στίς 2 Μαΐου 1919. Ἡταν μία προσχεδιασμένη ἀπό τούς Νεοτούρκους γενοκτονία γιά νά ἐκκαθαρισθεῖ ἡ περιοχή τῆς τότε Ὁθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας ἀπό τίς Χριστιανικές κοινότητες καί κυρίως τούς Ἐλληνες καί τούς Ἀρμενίους.

Εἶναι πραγματικά πολυάριθμοι οἱ Ἐλληνες πού ζειριζώθηκαν ἀπό τά ἀγιασμένα καί πατρογονικά χώματα τῆς καθ' ἡμᾶς Ἀνατολῆς. "Ομως, ποτέ δέν ἀπελπίσθηκαν. "Ηλπισαν καί ἐργάσθηκαν γιά μία νέα ἀρχή καί ἔνα καλύτερο μέλλον μέ πίστη στόν Θεό καί τά κατάφεραν. Ἄντλούμε διδάγματα ἀπό τή Χριστιανική εὐλάβεια, τήν ἐργατικότητα καί τή διάθεση ἀναγεννήσεως, τίς ὅποιες ἐπέδειξαν οἱ ἀδελφοί μας Ὁρθόδοξοι Ἐλληνες, οἱ ὅποιοι ἦλθαν ώς πρόσφυγες ἀπό ὅλα τά σημεῖα τῆς Μικρᾶς Ασίας, τοῦ Πόντου καί τῆς Ἀνατολικῆς Θράκης. Τούς τιμούμε διότι συνέβαλαν δημιουργικά στή διαμόρφωση τῆς Νεοελληνικῆς κοινωνίας. Τούς εὐχαριστούμε διότι ἔφεραν μαζί τους λείψανα Ἅγιων, ὅπως τοῦ Ἅγιου Ἰωάννου τοῦ Ρώσσου στό Νέο Προκόπιο Εύβοίας, καί θαυματουργές ἱερές εἰκόνες, ὅπως τῆς Παναγίας Σουμελᾶ, μεταδίδοντας «όσμήν εύωδίας πνευματικῆς» στή μητέρα πατρίδα.

Θυμόμαστε τά γεγονότα χωρίς ἐκδικητικότητα, χωρίς φανατισμό. Διδάσκουμε τήν Ἰστορία γιά νά μήν ἐπαναληφθεῖ ὅποιαδήποτε γενοκτονία. Μιλούμε στά παιδιά μας γιά τίς συνέπειες τοῦ Διχασμοῦ καί τῆς Διχόνοιας, προσευχόμαστε καί ἐργαζόμαστε γιά νά ὑπάρχει ἐθνική ὁμοψυχία.

Σέ αύτήν τήν ἐπέτειο, ἐπικαλούμαστε τίς πρεσβείες τῶν Ἅγίων τῆς Μικρασίας, ἀπό τοῦ Ἅγίου Πολυκάρπου Σμύρνης τοῦ 2^{ου} αἰώνα μέχρι τοῦ Ἅγίου Χρυσοστόμου Σμύρνης. Ὑποκλινόμαστε εὐλαβικά στήν ιερή μνήμη τῶν πατέρων καὶ τῶν μητέρων μας, πού θανάτωθηκαν ἢ ἔζαναγκάσθηκαν νά πάρουν τὸν δρόμο τῆς προσφυγιᾶς κατά τὴ διάρκεια τῆς Γενοκτονίας τοῦ Ἐλληνισμοῦ.

Ἄς εἶναι αἰώνια ἡ μνήμη τῶν ἑκατοντάδων χιλιάδων φονευθέντων καὶ ἐκτοπισθέντων, ἀγνοούμενων καὶ ζεριζωμένων προγόνων μας. Ἄς ἀναπαύει Κύριος ὁ Θεός καὶ τίς ψυχές τῶν στρατιωτῶν μας, πού ἔπεσαν ἡρωϊκῶς μαχόμενοι κατά τὴ Μικρασιατική Ἐκστρατεία τοῦ 1919–1922.

Μετά πατρικῶν εὔχῶν καὶ ἀγάπης

- † Ὁ Ἀθηνῶν ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ, Πρόεδρος
- † Ὁ Σάμου καὶ Ἰκαρίας Εύσέβιος
- † Ὁ Φλωρίνης, Πρεσπῶν καὶ Ἐορδαίας Θεόκλητος
- † Ὁ Κασσανδρείας Νικόδημος
- † Ὁ Σερρῶν καὶ Νιγρίτης Θεολόγος
- † Ὁ Σιδηροκάστρου Μακάριος
- † Ὁ Ἐδέσσης, Πέλλης καὶ Ἀλμωπίας Ἰωάννης
- † Ὁ Ἀργολίδος Νεκτάριος
- † Ὁ Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων Τιμόθεος
- † Ὁ Μεγάρων καὶ Σαλαμίνος Κωνσταντίνος
- † Ὁ Κεφαλληνίας Δημήτριος
- † Ὁ Τρίκκης, Γαρδικίου καὶ Πύλης Χρυσόστομος
- † Ὁ Καρπενησίου Γεώργιος
- Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς
- † Ὁ Ωρεῶν Φιλόθεος

